

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Sparringsessie Gedrag

NCTV & Corona Gedragsunit

15/12/2020

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

RIVM

UU, Radboudumc, University
Aberdeen

Inhoud

- Wie is wie
- Denkkader verklaren & ondersteunen gedrag
- Overzicht vragenlijst onderzoek
- Inzoomen: testen & quarantaine
- Vragen en discussie: ondersteunen van gedrag met beleid en communicatie

Introductie

- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e

Gedrag verklaren: algemeen

- **Kennis en Motivatie** om gedrag uit te voeren, o.a.
 - Dreiging virus en effectiviteit maatregelen om die dreiging te verminderen
 - Gedrag en mening van mensen in de omgeving en perceptie haalbaarheid gedrag
- **Kennis en vaardigheden** om motivatie om te zetten in gedrag, o.a.
 - Kennis om gedrag correct uit te voeren, plannen van gedrag, omgaan lastige situaties
- **Omgeving: Mogelijkheden, middelen, cues** om gedrag ten uitvoer te brengen
 - Fysieke omgeving & voorzieningen: teststraat, bezorgen, 1-richting, drukte winkelstraat
 - Sociale omgeving: bijv emotionele en praktische steun bij quarantaine

<https://www.rivm.nl/documenten/basisdocument-preventiegedrag-welzijn>

Gedrag beïnvloeden – 3C interventiemodel

agenderen
informer
motiveren

fysieke omgeving
sociale omgeving
voorzieningen

duidelijke regels
aansporen
handhaven

Vragenlijstonderzoek (ronde 8: 11-15 nov)

Deelnemers

- 120.000 deelnemers in totaal (ronde 8: 64.000); 18.942 cohort (8x ingevuld)
- wat ouder, vaker vrouw en hoger opgeleid dan gemiddeld voor de Nederlandse bevolking

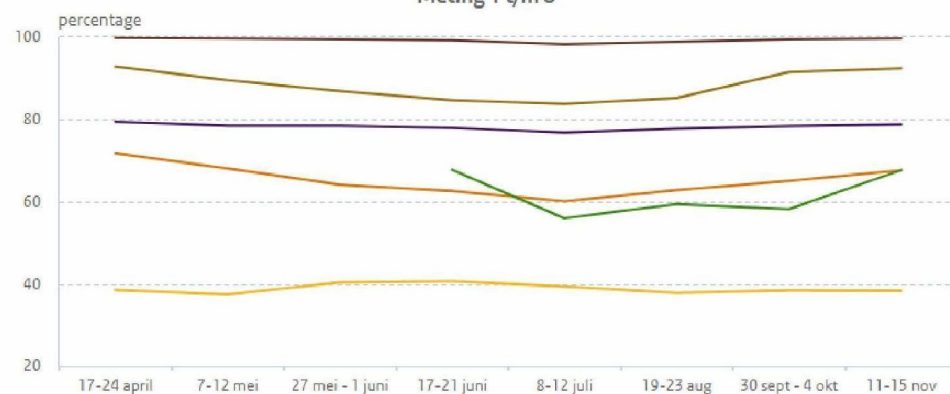
Focus op

- Alle geldende gedragsregels: naleving, draagvlak, percepties, sociale norm
- Draagvlak voor potentiële maatregelen
- Welbevinden
- Procedurele rechtvaardigheid, vertrouwen in de overheid
- Actuele thema's: Vaccinatiebereidheid, feestdagen, voorbereid op quarantaine

Verandering in het houden aan de gedragsregels

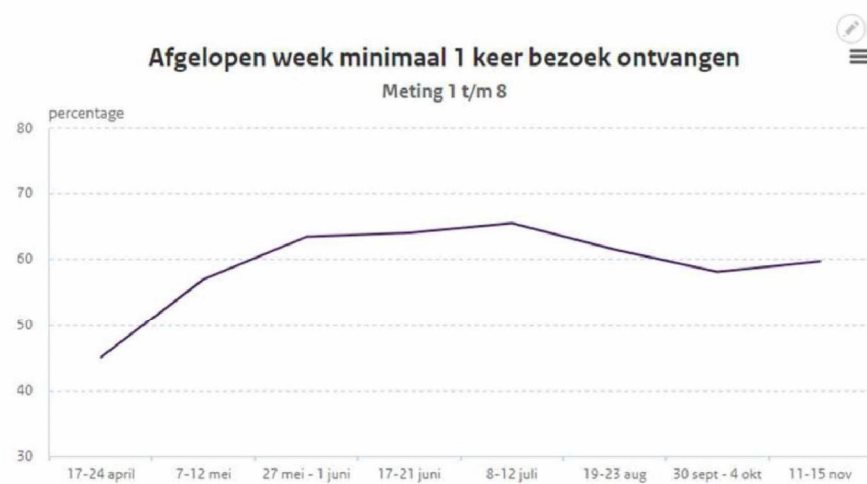
Meting 1 t/m 8

Stijging: max aantal
bezoekers, drukte
vermijden

(meting tijdens
verzwaring
gedeeltelijke
lockdown)

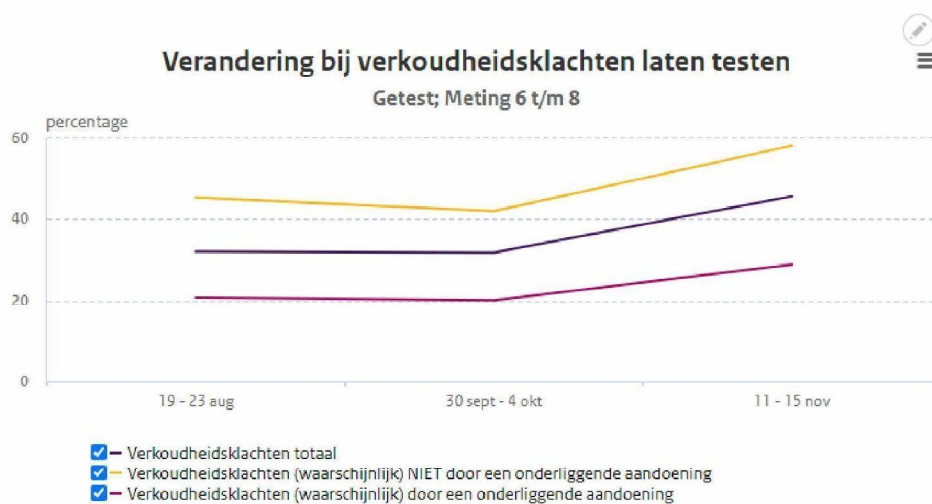
- handen wassen als het nodig is
- nauwkeurig handen wassen (minimaal 20 seco...
- hoesten/niezen in elleboog
- voldoende afstand houden van anderen
- maximaal aantal bezoekers thuis
- frequent handen wassen (> 10 keer per dag)
- papieren zakdoeljes gebruiken
- geen handen schudden
- Niet op drukke plek geweest, of omgedraaid va...

Aantal keer uit huis geweest: redelijk stabiel over tijd (11-13 keer per week), maar nu op relatief laag punt (11 x)

Testen

Belangrijkste reden om niet te testen:

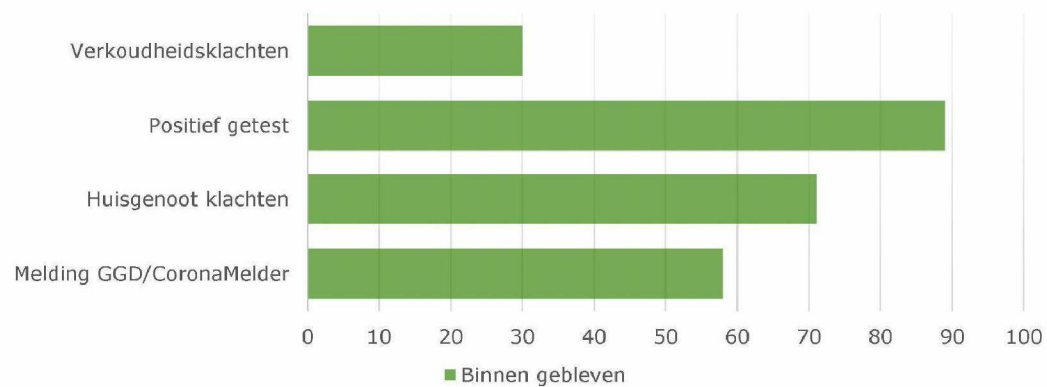
'ik had hele milde klachten, dacht niet dat ik corona had' (60%)

Quarantaine

- 25% moest in afgelopen 6 weken in quarantaine/isolatie

BINNEN GEBLEVEN (naar buiten voor testen niet meegerekend)

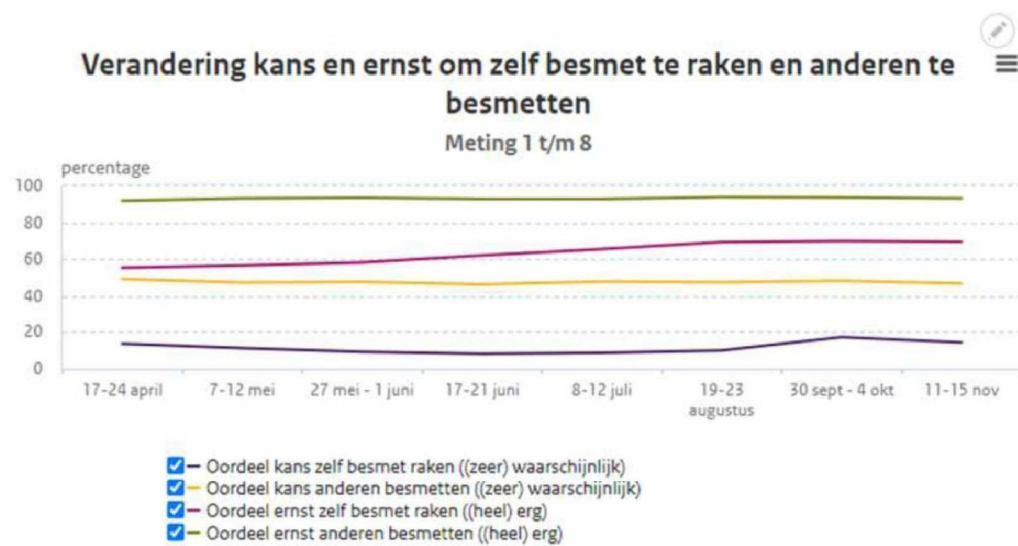

Verklaringen voor gedrag

- Risicoperceptie: ervaren kans op besmetting + hoe erg (ook om anderen te besmetten)
- Affectieve respons: emotionele dreiging virus ('voelt dichtbij', 'maak ik me zorgen over')
- Per maatregel:
 - Draagvlak: staan mensen achter de maatregelen
 - Ervaren nut van maatregel (response effectiviteit)
 - Hoe moeilijk/makkelijk is het om de maatregel na te leven (eigen effectiviteit)
 - Wat zie je anderen doen? (sociale norm)
- Redenen om maatregel niet na te leven (testen, quarantaine)

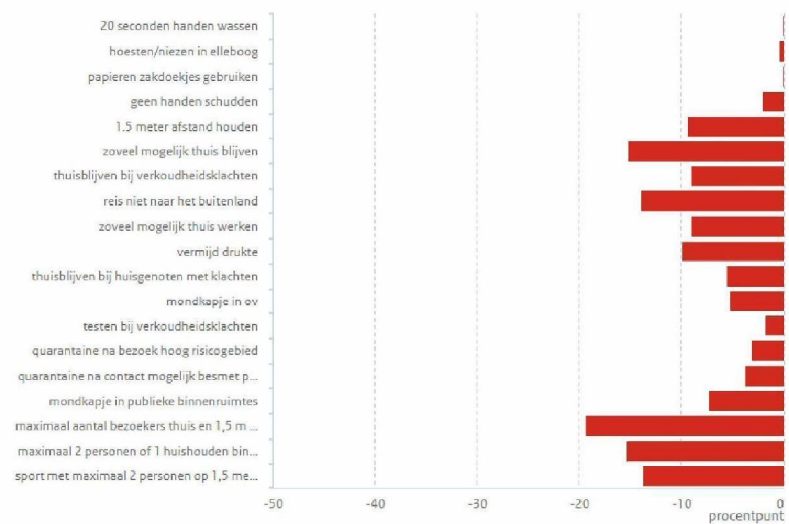
Risicoperceptie

Verandering in draagvlak als maatregelen langer duren (6 maanden)

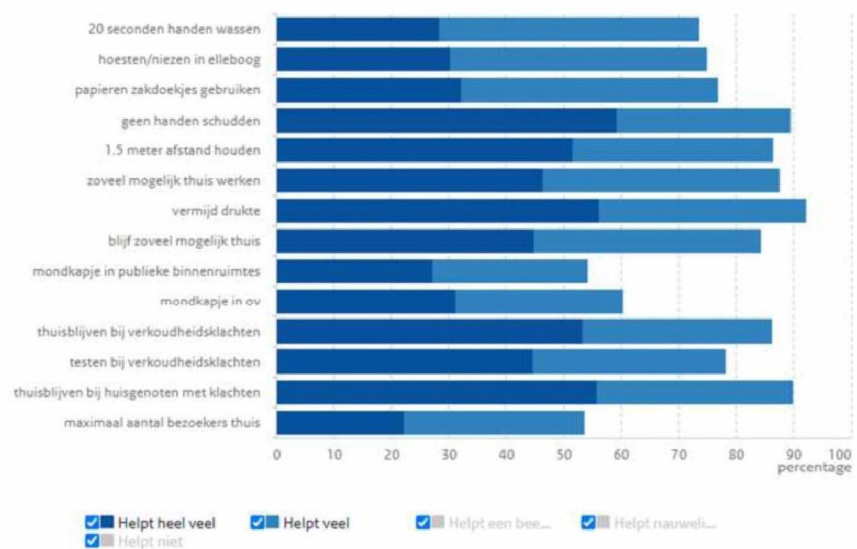
Meting 8, 11-15 november

Hoe goed helpen de gedragsregels

Meting 8, 11-15 november

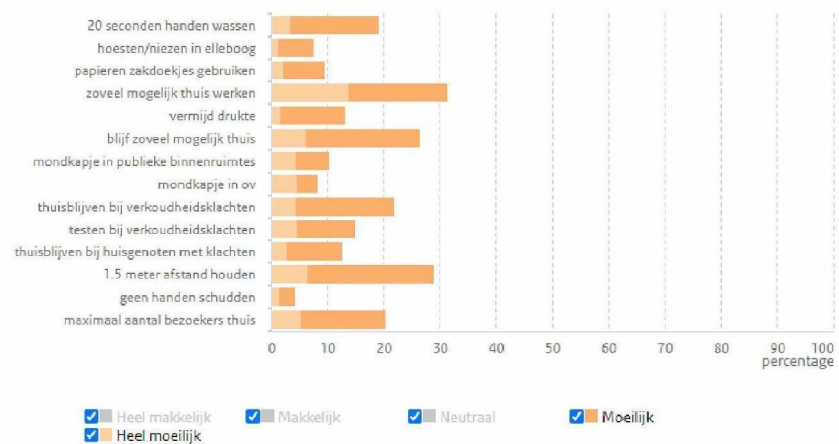

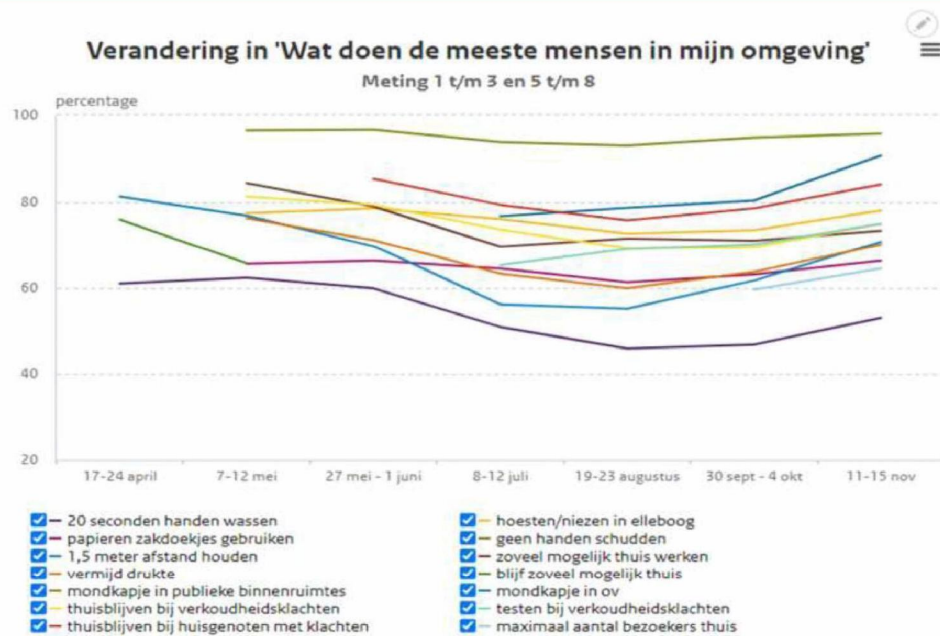

[Hoe makkelijk is het om](#)
[Hoe moeilijk is het om](#)

Hoe moeilijk is het om aan de gedragsregels te houden

Meting 8, 11-15 november

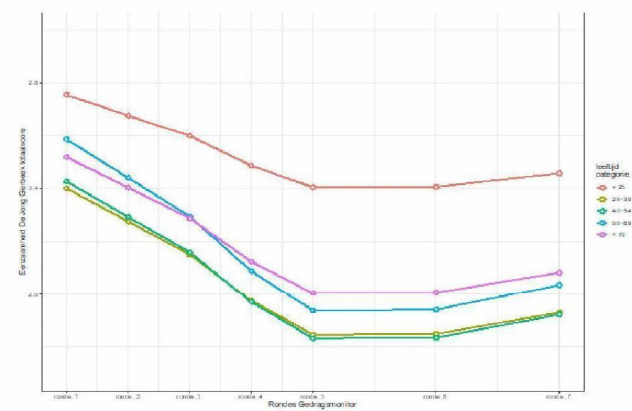
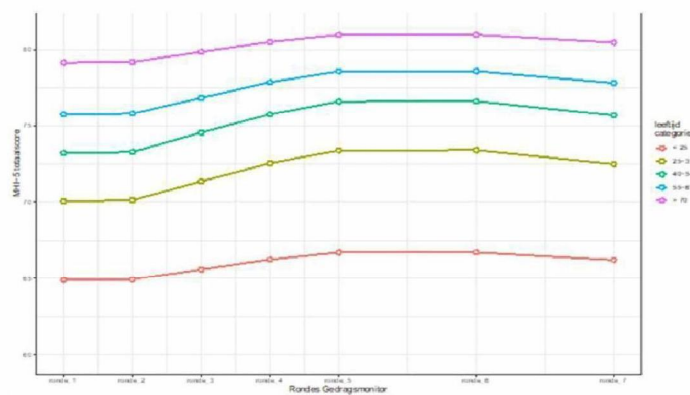

Bredere blik

- Welbevinden: mentale klachten, leefstijl, eenzaamheid, sociale contacten
- Vertrouwen in aanpak van de overheid
- Kritische meningen

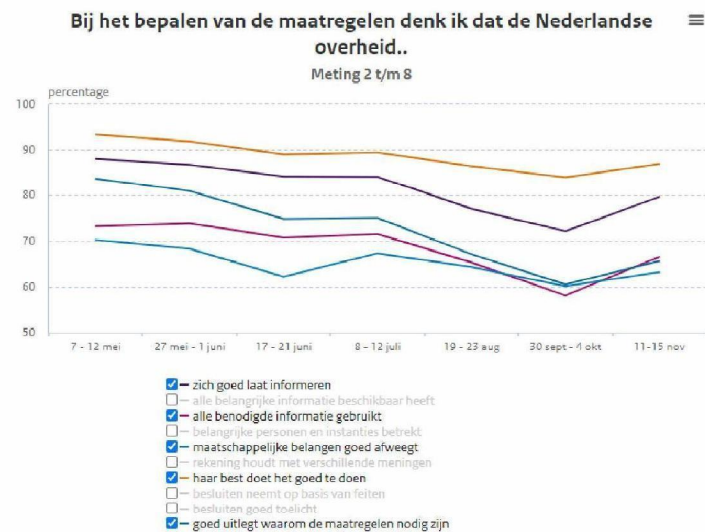
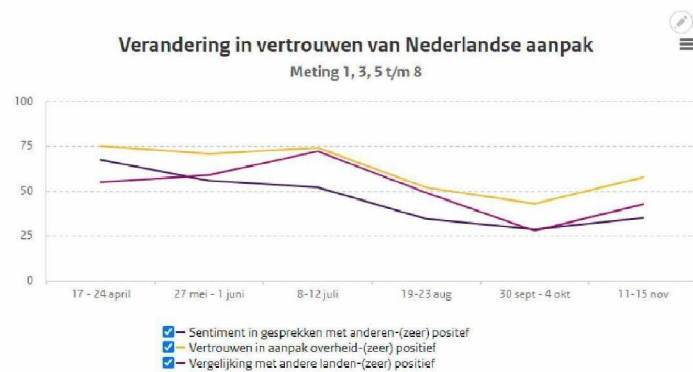
Welbevinden

Rood: < 25 jaar
Paars: 70+

Vertrouwen

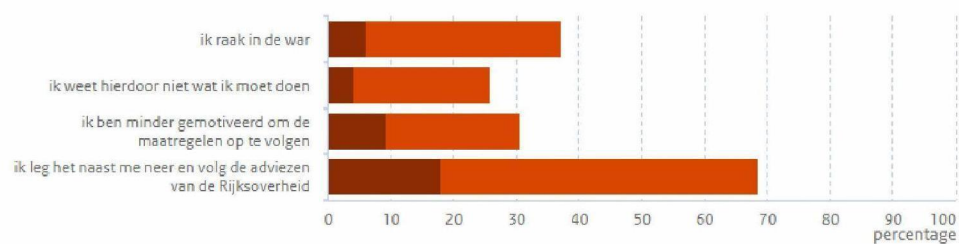

Kritische meningen

Mensen die het onlogisch vinden of moeilijk te begrijpen waarom de maatregelen in sommige situaties wel gelden en in andere niet (50%)

Meting 8, 11 - 15 november

- helemaal mee eens
- mee eens
- neutraal
- helemaal mee oneens

Integratie van kennis in memo's/factsheets

- Testen en thuisblijven
- Drukte mijden en afstand houden
- Quarantaine en isolatie
- Veilige feestdagen
- Next up: vaccinatie

- Vragenlijst
- Verdiepende interviews
- Literatuuronderzoek/ ander NL onderzoek

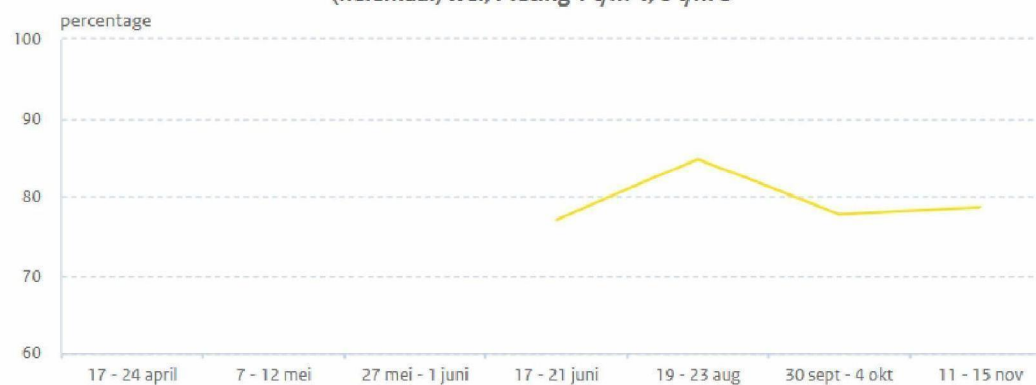

Methoden: verdiepend en verklarend

- Vragenlijstonderzoek:
 - Dynamische cohort studie 100k, verklarende analyses over tijd
 - Items plus open tekst vak codering
- Kwalitatieve verdiepende interviews

Verandering in draagvlak (helemaal) wel; Meting 1 t/m 4, 6 t/m 8

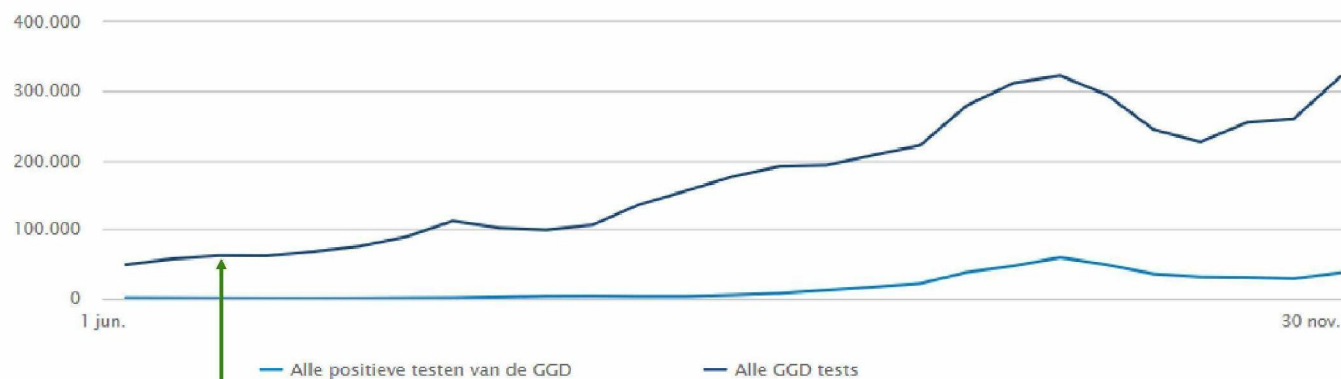

☐ 20 seconden handen wassen	☐ hoesten/niezen in elleboog
☐ papieren zakdoekjes gebruiken	☐ geen handen schudden
☐ 1,5 meter afstand houden	☐ thuisblijven bij verkoudheidsklachten
☐ zoveel mogelijk thuis werken	☐ vermijd drukte
☐ thuisblijven bij huisgenoten met klachten	☐ mondkapje in ov
☒ testen bij verkoudheidsklachten	☐ quarantaine na bezoek hoog risicogebied
☐ quarantaine na contact mogelijk besmet persoon	☐ maximaal aantal bezoekers thuis en 1,5 m afsta...

Aantal testen over tijd

[Toon alles](#)
[Laatste 5 weken](#)

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

17-21 juni: 12% met klachten test (1/2 aandoening)

Intentie met vs zonder klachten: 28% versus 68%

Motivatie: nut, collectief vs individueel perspectief

Kennis en vaardigheid: klacht herkenning, even aanzien

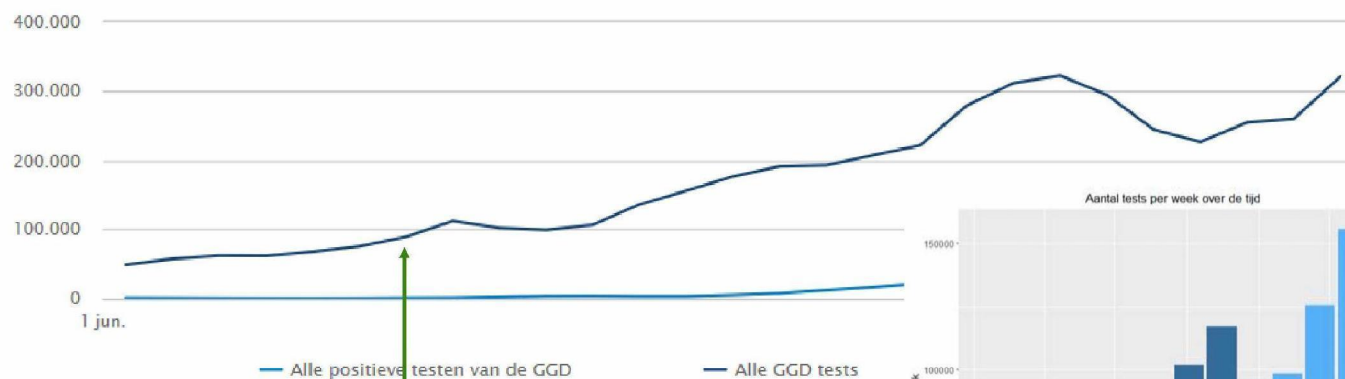
Omgeving: toegankelijkheid

Aantal testen over tijd

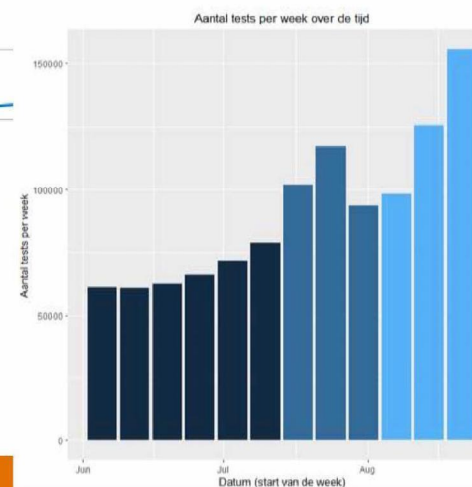
Toon alles

Laatste 5 weken

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

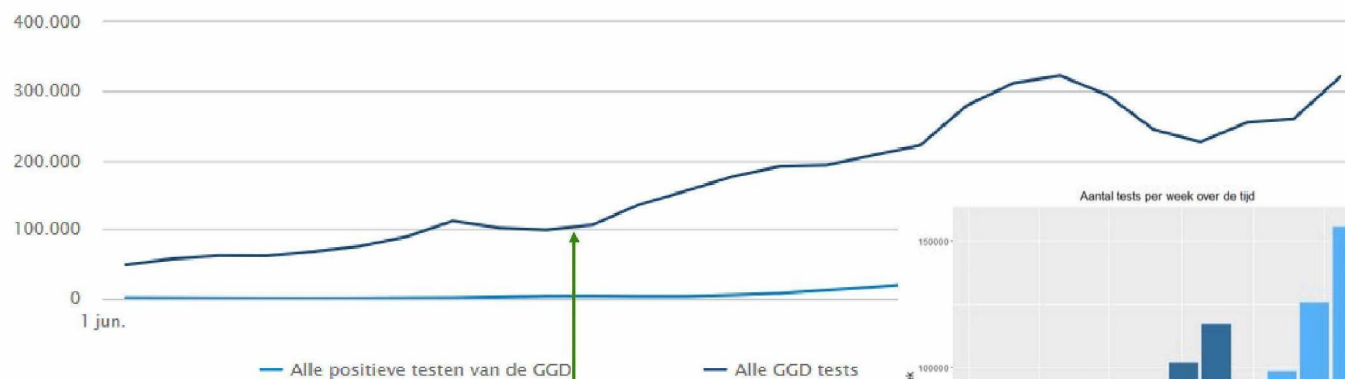
Media: NOS, radio, kranten
 Welke klachten, nut testen, nu even niet 'aanzien'
 Relatief forse maar tijdelijke toename: HH communicatie
 Continue: GGD opschalen en toegankelijker maken

Aantal testen over tijd

[Toon alles](#)
[Laatste 5 weken](#)

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

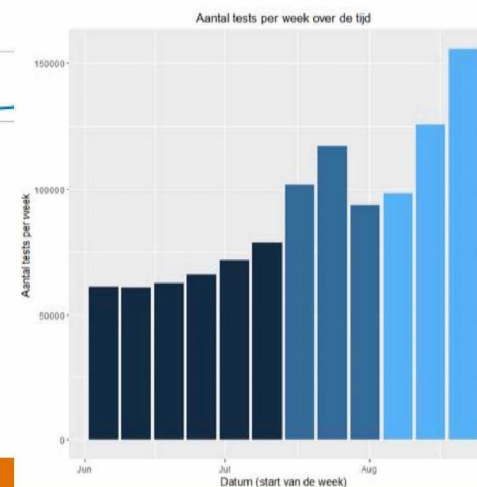

Enorme piek bij GGD na persconferentie: zes keer meer coronatests ingepland

06 augustus 2020 21:27
Laatste update: 07 augustus 2020 07:36

639 NUjjj-reacties [WhatsApp](#) [Facebook](#) [Twitter](#) [LinkedIn](#) [Email](#)

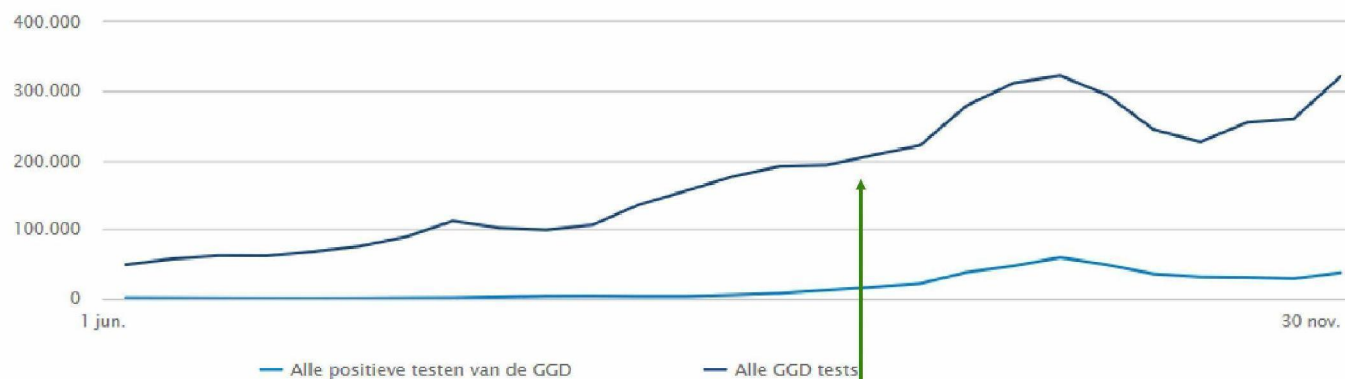
De persconferentie van premier Mark Rutte en minister Hugo de Jonge (Volksgesondheid) heeft donderdagavond geleid tot massale drukte bij de GGD's. Een woordvoerder zegt in gesprek met NU.nl dat de telefoonlijnen zijn "ontploft" door de plotselinge drana van

Aantal testen over tijd

[Toon alles](#)[Laatste 5 weken](#)

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

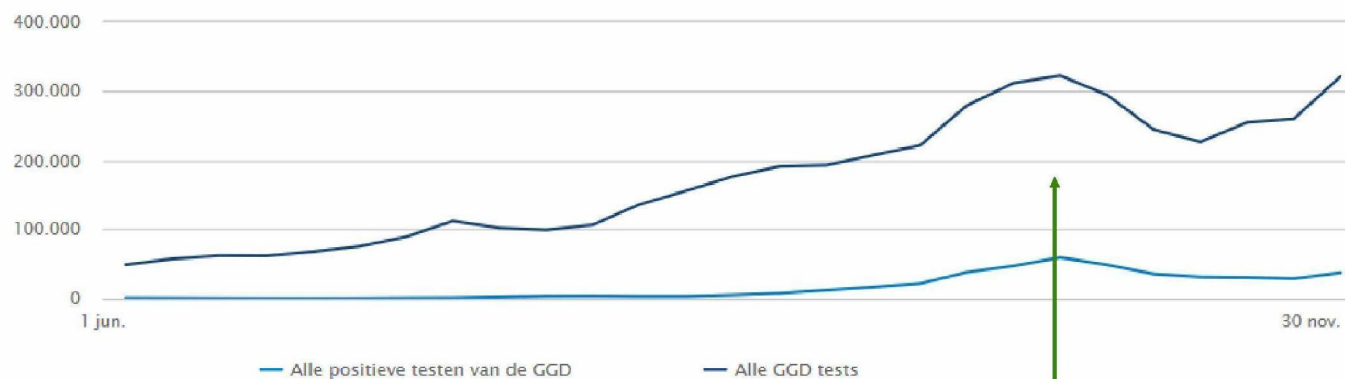
Omgeving: capaciteit issues waren barrière

45% nieuwe klachten en 21% onderliggende aandoening (6w)
10-12% test zonder klachten (zelf gerapporteerd onderzoek)

Aantal testen over tijd

[Toon alles](#)[Laatste 5 weken](#)

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

Percentage positieve testen over tijd

[Toon alles](#)[Laatste 5 weken](#)

Deze grafiek toont het percentage positief geteste mensen door de GGD over tijd

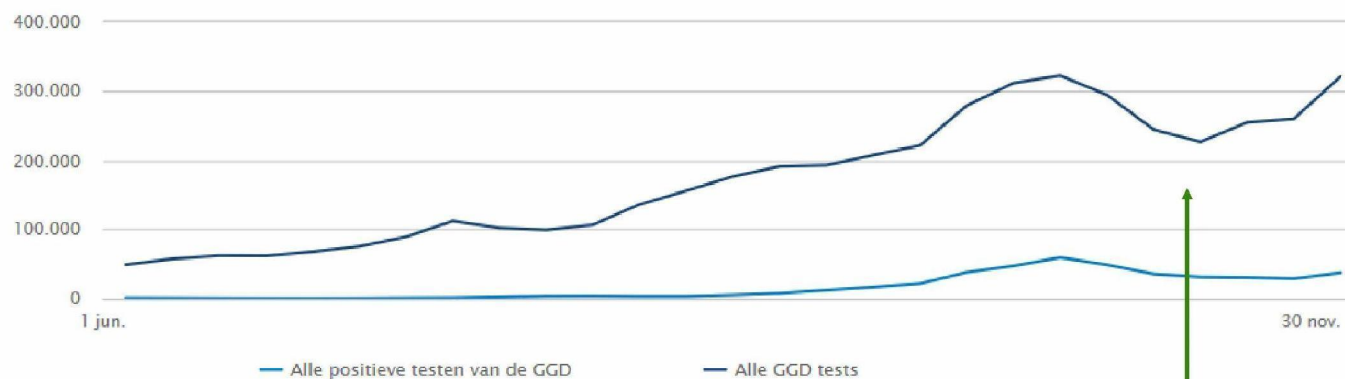

Aantal testen over tijd

Toon alles

Laatste 5 weken

Deze grafiek toont het aantal afgenomen testen waarvan de uitslag bekend is over tijd, in vergelijking met het aantal positieve testen.

58% nieuwe klachten en 29% onderliggende
aandoening: test afgelopen 6 weken
Meest genoemde reden niet testen: klachten
mild, zal geen covid-19 zijn (**motivatie**)

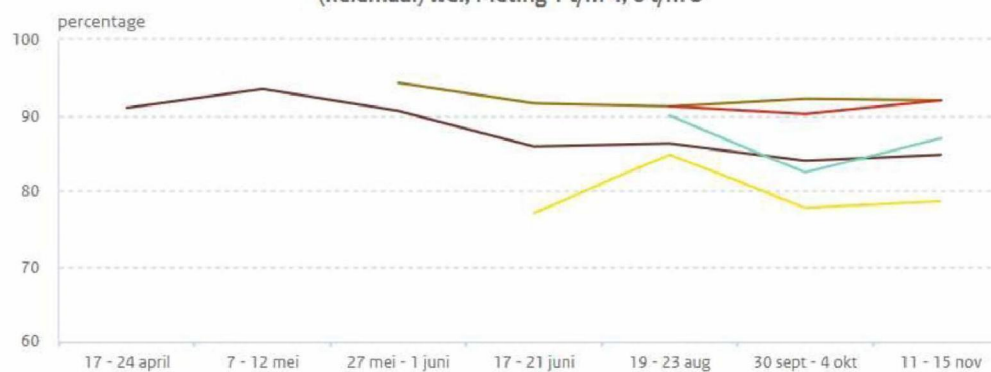
Kortom

- Testen beïnvloed door:
 - **Kennis & Motivatie:** milde klachten niet relevant, belang direct testen, nut van testen
 - **Kennis en vaardigheden:** klachtherkenning, aanzien en uitstellen overwinnen
 - **Omgeving:** Toegankelijkheid, Communicatie

Verandering in draagvlak

(helemaal) wel; Meting 1 t/m 4, 6 t/m 8

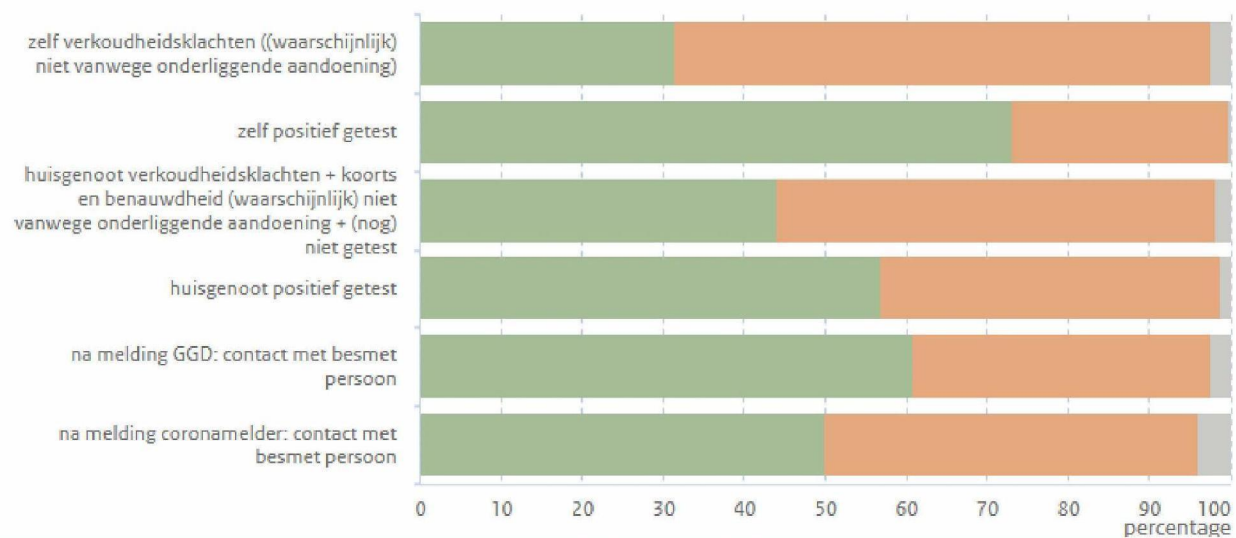
☐ 20 seconden handen wassen	☐ hoesten/niezen in elleboog
☐ papieren zakdoekjes gebruiken	☐ geen handen schudden
☐ 1,5 meter afstand houden	☒ thuisblijven bij verkoudheidsklachten
☐ zoveel mogelijk thuis werken	☐ vermijd drukte
☒ thuisblijven bij huisgenoten met klachten	☐ mondkapje in ov
☒ testen bij verkoudheidsklachten	☒ quarantaine na bezoek hoog risicogebied
☒ quarantaine na contact mogelijk besmet persoon	☐ maximaal aantal bezoekers thuis en 1,5 m afsta...

Naar buiten geweest in 6 thuisquarantaine situaties

Meting 8, 11 - 15 november

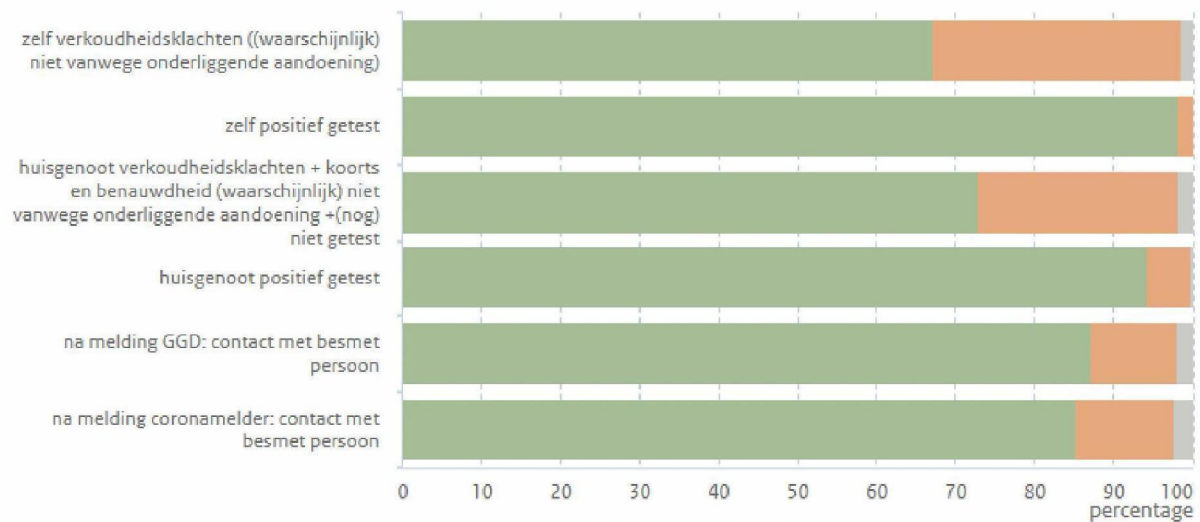

Bezoek ontvangen in 6 thuisquarantaine situaties

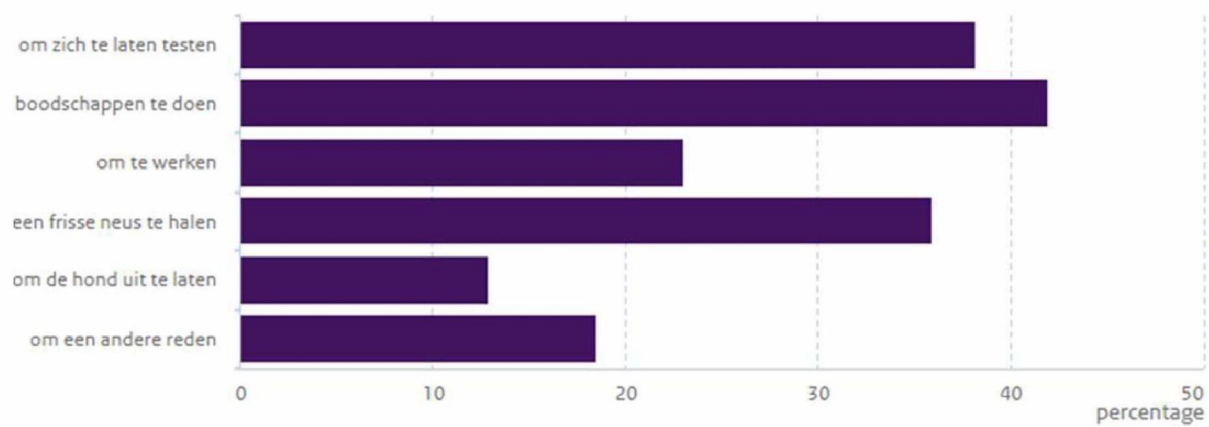
Meting 8, 11 - 15 november

Redenen om uit huis te gaan bij verkoudheidsklachten

Meting 8, 11 - 15 november

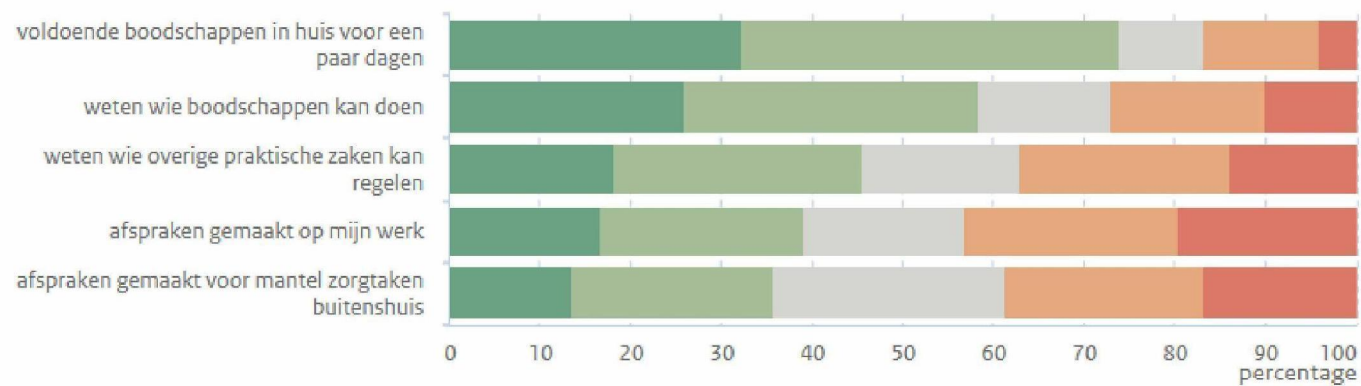

Voorbereid zijn op quarantaine

Meting 8, 11 - 15 november

Redenen

- Draagvlak quarantaine hoog
- **Kennis & motivatie:**
 - welke klachten, wat zijn de regels precies en voor wie?
 - wat is het nut (kans dat ik COVID-19 heb en overdraag)?
 - versus: kosten substantieel (werk, kinderen, anderen belasten, etc)
- **Kennis en vaardigheden:** extra voorzichtig zijn, voorbereiding ontbreekt
- **Omgeving:**
 - Sociaal netwerk & steun belangrijk
 - Voorzieningen: moeite boodschappen tijdig bestellen

Gedrag beïnvloeden – 3C interventiemodel

agenderen
informer
motiveren

fysieke omgeving
sociale omgeving
voorzieningen

duidelijke regels
aansporen
handhaven

Gezondheidsbevordering:

1. Analyse factoren & doelgroepen
2. Interventie: integratie beleid & communicatie
3. Planmatig & evidence-based
4. Sluit aan en betrek doelgroepen: realistisch, relevant, vertrouwen